

Takanos – Gairus for Marriage
Nov. 3, 2002

שו"ת ציץ אליעזר חלק טז סימן סה

הבא על הנכרית והאשה באה להתגייר. ומה הדין באם הנטען רוצה לישאנה לאשה לאחר שתתגייר. לפנינו ערעור על החלטת כב' ביה"ד האזורי בירושלים מתאריך ל' חשון תשד"מ שבו החליט לדחות את בקשת המערערת לגיירה. וביטל את החלטתו הקודמת מתאריך ט' חשון מ"ד שבה החליט כן לקבלה ולהטבילה לשם גירות עם קבלת מצוות בפני שלשה.

המבקשת נטענת מיהודי פלוני שמחזר אחריה ורצונו להתחתן אתה לאחר שתתגייר. ביה"ד האזורי מנמק את סיבת חזרתו מהחלטתו הקודמת. היות "שנודע לביה"ד שפלוני התגרש מאשתו הקודמת סמוך לתאריך שהכיר אותה בפעם הראשונה, וכי אחר הגירושין נסע אל המבקשת בחו"ל, ביה"ד בירר בתיק הגירושין ונתברר שאומנם כחדשיים לפני הגשת בקשת הגירושין של פלוני עם אשתו הקודמת כבר נפגש עם המבקשת לפחות פעם אחת". עוד מוסיף ביה"ד לכתוב כי לפני שביטל את החלטתו הקודמת בתאריך ל' חשון ה"ז, עיכב את החלטתו הראשונה בט' חשון, ולאחר שהחליט לעכב את החלטתו: "נתברר שהמבקשת התגוררה ביחד עם פלוני בדירה אחת במשך שבעה חדשים רצופים עד לפני חדשיים, ועד עכשיו היא נמצאת בדירתו ע"י חיפה, והוא בא לשם כל שבת", ואילו לפני כן (בשעת מתן החלטתו כן לקבלה לגיור) ידע ביה"ד רק זאת: "שהיא חייתה כמה פעמים עם פלוני ורוצה עכשיו להנשא לו". המערערת טוענת, כי גם לפני ההחלטה הראשונה של ביה"ד לקבלה לגיור לא העלימה מביה"ד את העובדא שחייתה עם פלוני ושרצונה להנשא לו, ומכחישה לעומת זה את הסיפור שעוד לפני גירושי פלוני מאשתו הקודמת כבר נפגשה אתו, וטוענת כי רק אחרי הגירושין הכירה אותו באמצעות ידיד בשדה התעופה בלוד. ב"כ המערערת הוסיף לטעון שזה שביה"ד האזורי כותב שביירר בתיק הגירושין ומצא שלפני גירושי פלוני מאשתו הראשונה כבר הכיר את המערערת, זה היה עם הגירות הראשונה שהיתה לו שהיא מדנמרק ולא עם המערערת.

וכדברים הנ"ז הצהיר בפנינו גם פלוני הנטען בעצמו לאמור: מאשתי השניה התגרשתי בנובמבר 79 והכרתי את המערערת ביום 29/12/79, ואת אשתי השניה הוא שהכרתי לפני הגירושין מאשתי הראשונה, וקודם גרתי בחיפה. וביה"ד האזורי ערבב את אשתי השניה עם המערערת, והגירושין השניים היו בת"א ואני גרתי אז בחיפה.

עוד הצהירה המבקשת בפנינו (וככה הצהירה גם בפני ביה"ד האזורי בתאריך ט' חשון) כי מוכנה לוותר על הנשואין עם פלוני ורוצה בכל לבה להתגייר, כי בתהליכי גירות התחילה כבר בחו"ל לפני כמה שנים ורצתה לקבל תעודת גירות מרב אורטודוכסי ולא רפורמי.

פנינו בשאלה לביה"ד האזורי להודיע לנו על איזה תיקי גירושין הסתמכו, וענו לנו כי הסתמכו על תיקי גירושין מביה"ד ת"א שמס' תש"מ/1815 תש"מ/2099. הזמנו גם תיקי ביה"ד בחיפה.

והנה בראשונה, אחרי העיון בתיקים ניתן לקבוע כדלקמן. אכן נכון הדבר כי תיק ביה"ד חיפה מס' כ"ה/3227 משתקף כי אמנם הבעל חי עוד לפני גירושיו מאשתו הראשונה עם השניה הגיורת, והאשה זעקה מרה על כן וטענה כי זה למעלה מחמש שנים חי בעלה פלוני עם גויה בשם "רינה" (וכעת פלוני ג"כ מודה הוא על כך). אבל ברור הדבר שלא זה הוא שהטעה את ביה"ד האזורי, ולפי דברי עצמם הסתמכו בזה על תיקי ביה"ד בת"א (ותיקי ביה"ד בחיפה בכלל לא היה לפנייהם).

וסמיכותם של ביה"ד האזורי בנוי אפוא כפי הנראה על זה אשר בתיק הגירושין בת"א מס' תש"מ/990 מתברר כי גירש את אשתו בתאריך ט' כסלו תש"מ 10/12/79 לא כפי שפלוני הנטען הצהיר בפנינו שהגירושין התקיימו בנובמבר 79. ולפי דברי פלוני הנטען הכיר את המערערת בתאריך 23/12/79 ואם כן יוצא שהיה זה סמוך ממש לפני התאריך שהכיר את המערערת בפעם הראשונה, וצדק ביה"ד בזה.

אולם מאידך אין כל הוכחה מתיקי ביה"ד בת"א על פגישה בין המערערת לבין פלוני הנטען עוד כחדשיים לפני הגירושין, ותמוה אפוא הדבר מהיכן שאף ביה"ד האזורי את קביעתו זאת כפי שכותבים כי: "ביה"ד בירר בתיק הגירושין ונתברר שאומנם כחדשיים לפני בקשת הגירושין של פלוני עם אשתו הקודמת כבר נפגש עם המבקשת לפחות פעם אחת". מהיכן לקחו זאת? בתיקי הגירושין של ת"א אין כל רמז לכך? כפי הנראה קיבל ביה"ד האזורי אינפורמציה נוספת בע"פ, ומסיבת מה לא רשמו את זה בפרוטוקול, ויש רמזים על כך מזה שבפרוטוקול מתאריך ט' חשון רשמו מלמעלה ומלמטה שמות בניו של פלוני הנטען (שהופיעו כפי הנראה בפניהם). וכן ממה שפלוני הנטען אמר בפנינו בהצהרתו כי: "הבן שלי אמר דברים לא מדויקים". אבל אין לנו אלא הכתוב והמפורש, ודברים שנאמרו בעל פה (אם נאמרו) אי אפשר לתלותם ולייחסם כאילו כתובים המה בכתב בפני בי"ד פלוני או אלמוני, כפי שנעשה.

כעת נגש לגופו של ערעור ולברר את ההלכה בזה.

(א) תנן ביבמות ד' כ"ד ע"ב: הנטען על השפחה ונשתחררה או על העובדת כוכבים ונתגיירה הרי זה לא יכנס ואם כנס אין מוציאין מידו. ומתבאר בסוגיית הגמ' שהטעם דלכתחילה לא יכנס והוא משום הסר ממך עקשות פה. ולפי"ז צריך להיות הדין דאם אמנם אמת הדבר שבא עליה, אזי דינא הוא דיוציא אפילו בדיעבד. וכך יוצא מפורש כמעט מדברי רש"י שמבאר טעם הסרת

עקשות הפה, דהוא משום לעז שלא יאמרו אמת היה הקול הראשון, ומשמע מזה דבגוונא שמתברר שאמנם אמת היה הקול שבא עליה אזי אפילו בדיעבד אם כנס יוציא.

(ב) אבל מצינו להראשונים שהשיגו על דברי רש"י בזה מסוגית הגמ' שם וכן מדברי התוספתא דאיתא מפורש דאפילו בא עליה בעדים אעפ"כ לא יוציא, ומבארים טעם הלזות שפתיים שאיכא אפילו כשישנם עדים שבא עליה שהוא כדי שלא יאמרו משום זנות נתגירה זו ולשם זנות נשאה, ולכן גם בכה"ג זהו רק דין של לכתחילה ואם כנס אין מוציאין מידו, יעו"ש ברמב"ן וברשב"א וחידושי המאירי. וכך נפסק ברמב"ם בפ"י מה' גירושין הי"ד, וכן בשו"ע אה"ע סי' י"א סעי' ו', דאפילו בודאי בא עליה רק לכתחילה לא ישאנה ואם כנס לא יוציא.

(ג) והנה בשו"ת הרא"ם סי' מ"ו ראיתי שמבאר טעם אחר זה שלכתחילה לא ישאנה, והוא מפני שנשאה בעבירה, זאת אומרת "כיון שאותו הגוף כבר נעשה בו עבירה אינו רשאי לישא אותה" (לשונו של הרא"ם). והיינו מעין קנסא עיי"ש. ומכיון שלא קנסו בזה אלא לכתחילה א"כ ה"ה אפילו בודאי בא עליה.

וא"כ עפ"י דברי הרא"ם ה"ל היה נלענ"ד דיש לומר שגם רש"י ז"ל ס"ל נמי דאפילו בודאי בא עליה לא יכנסו רק לכתחילה, והיינו משום דלא קנסו כ"א לכתחילה, וזה שמסביר הטעם של ההסר ממך עקשות פה משום לעז שלא יאמרו אמת היה הדבר, הוא משום דלכאורה כשרק נטען ולא נתברר הדבר אין מקום לקנסו דהרי לא נתברר שנשאה בעבירה, לכן הוצרך לבאר הטעם שגם בכה"ג קנסו דהוא משום לעז.

(ד) יתר על כן יש מקום לומר שגם רש"י ס"ל נמי טעמא בבא עליה בודאי דלא יכנסו רק לכתחילה כטעמא דמבארים שאר הראשונים ה"ל כדי שלא יאמרו משום זנות נתגירה וכו'. ורק בנטען בלבד ולא נתאמת הדבר ס"ל לרש"י דבכה"ג אין מקום לאסור משום טעם זה שלא יאמרו, מכיון שלא נתאמת הדבר, לכן פירש שאסרו גם בכה"ג לכתחילה משום טעמא דלעז שלא יאמרו אמת היה הקול, אבל באמת ה"ה גם בבא עליה בודאי אינו אסור כ"א לכתחילה בלבד משום טעמא שלא יאמרו משום זנות נתגירה וכו'. וביאור זה מתאמת מדברי הנמוקי יוסף בגמ' שם. שגם הוא מפרש מתחילה כטעמא דרש"י ז"ל דלא ישאנה משום לעז שלא יאמרו אגלאי מילתא למפרע שאמת היה הקול הראשון, ובכל זאת מסיים וכותב כדברי הראשונים ה"ל דלא דוקא ברננה אלא אפילו בא על השפחה ועל העובדת כוכבים בודאי ובתוספתא [פ"ד ביבמות] קתני לה הכי בהדיא וטעמא דלא יוציא דכיון שנתגירו וקבלו עליהן חזקה הוא דאגב אונסייהו גמרו וקבלו וכו' עיי"ש הרי דס"ל להנמו"י דגם לפי טעמו של רש"י אין סתירה למה דמבואר בתוספתא דה"ה דאפילו בא עליה בודאי, והיינו כדברי הנ"ל. וא"כ י"ל גם אליבא דרש"י כן וכנ"ל.

(ה) והלום ראיתי דברים תמוהים בזה בשו"ת טוטו"ד חיו"ד מהדו"ק סי' ר"ל. שכותב לומר דכיון דמפורש בש"ס ורש"י דלכך אסור לישאנה מכח לזות שפתיים שיאמרו שהקול אמת א"כ תינה באם אין ידוע שבא עליה ואינו מודה בדבר. אבל אם ידוע שבא עליה א"כ ליכא לזות שפתיים יהי' מותר לכונסה. ומעיר לפקפק על כך משום דמלשון הנ"י והובא בב"ש שם (בס"י י"א) משמע דאף בבא עליה אסור לכונסה, ודוחק א"ע להסביר טעם הנ"י דגזרו אף בבא עליה אטו לא בא עליה וכדי שלא יהא חוטא נשכר. ושוב בתשובתו השניה באותו סימן חוזר לחזק דבריו להתיר בבא עליה מדברי תשובת המהרי"ק סי' קכ"ט דמוכח בע"כ דהמהרי"ק חולק על הנ"י ולכן כדאי המהרי"ק לסמוך עליו עיי"ש.

ולפענ"ד דברי הטוטו"ד תמוהים מאד. חדא איך נעלם ממנו כל דברי הראשונים ה"ל על אתר שמבארים כוונת רש"י ההיפוך מדבריו. והיינו דאדרבא מדברי רש"י מוכח דבודאי בא עליה אזי אפילו אם כנס יוציא, שנית מהו הקושי שמתקשה בהסברת דברי הנמו"י מדוע שאוסר אפילו בודאי בא עליה הרי בדברי הראשונים ה"ל מבואר טעם משובח דהוא משום כדי שלא יאמרו משום זנות נתגירה זו ולשם זנות נשאה, ולא צריכים לדוחק שדוחק א"ע לומר שהוא משום שגזרו בא עליה אטו לא בא עליה. שלישי, כפי הנראה לא עיין הטוטו"ד באותו שעה אפילו בגוף דברי הנמו"י דהרי הנמו"י מתאמץ להסביר מדוע שאפילו בא עליה אם כנס לא יוציא וכנ"ל, ואם טעמו כטעם הטוטו"ד דכל עיקר שאסרו בבא עליה הוא גזירה אטו לא בא עליה א"כ למ"ל להנמו"י לבוא עליה מכח טעמא דכיון שנתגירו וקבלו עליהן חזקה הוא דאגב אונסייהו גמרו וקבלו, תיפוק ליה מכח טעמא דלא יהא טפל חמור מן העיקר מכיון דלהטוטו"ד כל עיקר האיסור בבא עליה הוא אטו לא בא עליה. ועוד זאת הרי מתוך הסבר זה של הנמו"י בטעמא דלא יוציא אתה למד כבר גם עיקר טעם האיסור, והיינו דטעם האיסור הוא משום לזות וחשש דנתגירה משום זנות, ורק בדיעבד אמרינן דחזקה הוא דאגב אונסהו גמרו וקבלו. רביעית, דבריו בזה הרי המה נגד התוספתא בפ"ד דיבמות ה"ל דמפורש בהדיא דגם בבא עליה לא יכנסו לכתחילה, ונגד דברי הרמב"ם והשו"ע הנז"ל שפסקו להלכה כדברי התוספתא. וחמישית, המעיין הרואה בדברי הטוטו"ד איך שמביא בסתמיות ובפשטות כ"כ גדולה להסתייע לדבריו מדברי המהרי"ק בשורש קכ"ט חושב לפי תומו כי אמנם המהרי"ק מדבר בדבריו על כגון דא ומתיר היכא שודאי בא עליה, ולא כן אבי, המהרי"ק בדבריו שם אינו מדבר כלל על נידון זה של נטען על השפחה או על העובדת כוכבים, והוא מדבר על ענין אחר לגמרי, והוא בדין נטען על פנויה, ובכגון זה הוא שכותב להתיר בבא עליה בודאי, וסומך על הדעה הראשונה המובאת בזה באה"ע סי' קע"ז סעי' ה', וגם מטעמא דדוקא בנטען בלבד הוא דאמרו דלא יכנסו כדי שלא להחזיק הקול ומשא"כ בזו שכבר פגומה ועומדת, וכזה פוסק גם הרמ"א שם דעוד מצוה לכונסה, ומשא"כ בבא על העכו"ם שישנו חששא אחרינא דהגירות אינה באה כי אם לשם זנות בכה"ג י"ל שפיר דגם המהרי"ק מודה בודאות להנ"י דגם בבא עליה לא יכנסו, ועוד מכש"כ הדבר וכנ"ל, וראיה לדבר שיש חילוק גדול בין דין נטען על הפנויה לבין דין נטען על העכו"ם, דבנטען על הפנויה הובא בשו"ע ב' דעות, והרמ"א פוסק דבודאי בא עליה עוד מצוה לכונסה, ואילו גבי נטען על העכו"ם פוסק השו"ע בס"י י"א ה"ל בפשיטות באין חולק דלא יכנסו, וגם פוסק באין חולק דלא יכנסו גם בבא עליה. סוף דבר, דברי הגאון בעל טוטו"ד צלע"ג.

(ו) אולם בעצם ההלכה דבר גדול דיבר הגאון בעל טוטו"ד לאחר מיכן בנידונו שם להתיר אפילו לכתחיל עפ"י דברי התוס' ביבמות ד' כ"ד והב"י בטור יו"ד סוס"י רכ"ד, היכא דנראה לעיני בי"ד דמדלא נשתמר ונשאר שם עמה וחזרו לבית אביו דמוכח מזה דדעתה להתגייר לש"ש, וכן היכא דאיכא חשש של יציאה לתרבות רעה ומוטב שיאכלו בשר תמותות שחוטות מלאכול בשר נבילות ומסתייע מדברי המהרי"ק שם והרמ"א באה"ע בסי' קע"ז שם עיי"ש.

וכוון בזה בדעתו הגדולה לדעת רבינו הרמב"ם ז"ל שמצינו לו בתשובותיו שכתב להתיר על כגון דא, והיא לו בתשובותיו בפאר הדור סי' קל"ב, שנשאל בדין אחד שבא על שפחתו, והשיב בתוך דברי תשובתו וז"ל: ואף כי הנטען על השפחה ונשתחררה אינו יכול לישאנה לכתחילה, אכן כאשר פסקנו בדברים כאלו תיגרש וישא ופסקנו כך מפני תקנת השבים ואמרנו מוטב שיאכלו רוטב ולא שומן עצמו וסמכנו על אומרם ז"ל עת לעשות לה' הפרו תורתך ויכול לישאנה עכ"ל. הרי שכבר יצא על כך הלכה פסוקה מבית מדרשו של הרמב"ם להתיר לשחרר [וה"ה לגייר דמ"ש מכיון שיסוד ההיתר הוא משום מוטב וכו'] ולכנוס אפילו לכתחילה היכא שיש חשש בעיני בי"ד דאל"כ יאכל שומן עצמו. ועל דברי רמב"ם אלו כבר סמכו כמה מהאחרונים להתיר היכא שכבר נסרך אחרי העכו"ם ודר עמה בקביעות ומכש"כ בהולידה לו כבר בנים.

ובצפייית מצאתי בשו"ת דברי חיים (מצאנז) ח"ב חאה"ע סי' ל"ו שנשאל על אודות ישראל שבא על נכרית והי' לו ממנה בנים והנכרית נתגיירה כדתה"ק והישראל רוצה לישאנה. ובדברי תשובתו מצדד ג"כ מתחילה לומר כדעת הטוטו"ד הנ"ל דלטעם רש"י מותר כיון דבלא"ה נפגמה, אבל אח"כ נרגש ממה שמבואר בזה בראשונים. ומסיק די"ל דגם רש"י ז"ל כוונתו דיבואו להחזיק המעשה ומכוער הדבר היינו גוף הדבר שזינה עמה, גם העולם ירנו שלא כוונה כלל לש"ש רק לזנות.

ולעצם השאלה אע"פ שדעתו שאסורה להנשא לו בכל זאת מסיק וכותב וז"ל "אך לפי מה שמבואר בהשאלה שמגזם לה... מאד בכמה ענינים ובאיסורים חמורים י"ל דבכה"ג כדי דלא ליתי לידי עבירות חמורות מתירין לו איסור קל ובוזה כבר דברו גדולי האחרונים בספר ב"ז ובספר בעי חיי לכה"ג והרבה נטו להתירא והגם שכה"ג מסיק להחמיר בספרו הנ"ל עכ"פ באיסור כזה דבדיעבד לא יוציא וכו"ל דלא מחינן בידו אך ח"ו להתיר זה בפשוט רק אחרי הסכמת רבנים דבמדינתכם מסביב" עכ"ל עיי"ש. ויוצא לנו עכ"פ דגם לפי דברי הדברי חיים יש לפנינו פתח לדיון להתיר לפי ראות עיני ביה"ד בהתאם למקרה שלפניו.

(ז) עוד זאת ראיתי בספר שו"ת תשורת שי מהדו"ת סי' ג' שנטה קו להתיר הגירות והנשואין ביהודי שנשא נכרית ודר עמה כמה שנים והולידו ארבע בנות, והנכרית עם הבנות רוצות להתגייר והיהודי יחזור וישאנה, ואם לא יצייתו להם ידורו כמו עד עתה ע"ש.

אמנם לפענ"ד הפריזי הבעל תשורת שי במחכת"ה על המדה במה שמתבטא שם בדברי תשובתו על פירוש גדולי הראשונים הנ"ל ככוונת רש"י ז"ל כאילו ח"ו תלו בוקי סריקי ברש"י לומר דס"ל דבידוע שבא עליה יוציא כדיעו"ש, ולא זו הדרך להתבטא באופן כזה כלפי איתני - תבל, אשר מפייהם אנו חיים, ומדי דברנו במה שכתבו כבוד קדושת רבותינו הראשונים ז"ל הרינו עומדים לפנינו נרעשים ונפחדים, וגם במקום שדבריהם לא מובנים לנו אנו תולים החסרון בנו ולא בהם ח"ו. וידועים דבריו הנרגשים של הנו"ב ז"ל בזה במהדו"ק חאו"ח סי' ל"ח ע"ש.

וכמו"כ מה ששואל שם על הלבוש שהוא כמזכה שטרי לבי תרי במה שבסי' י"א סעי' ה' מזכיר הטעם של אימות הקול ובסעי' ו' אוסר אפילו בבא עליה, הנה לפי דברינו הנ"ל ובמה שמצאנו מפורש בכזה גם בנמו"י אין מקום לקושיות כלל.

ועוד מצאנו נכבדות מדובר בכזאת בשו"ת מהרח"ש ח"ג סי' מ"ד בדברים דומים לדברינו בדברי רש"י ובהבאת דברי הנמו"י עיי"ש וכן בסימנים מ"ה מ"ו שם.

וכמו"כ יש הרבה לדון גם ביתר דברי התשורת שי כפי שיוכח המעיין.

אבל כנים דברי הת"ש בעצם פסק ההלכה להתיר מכיון שאינו אלא לכתחילה ובצרפו לזה טעם החששא שלא יצאו לתרבות רעה אם לפי ראות עינים אם לא נתיר לו ידור עמה בגיותה בתמידות ע"ש וזאת בצירוף בכל אשר הבאנו בזה עד כה.

(ח) לאור כל הנ"ל נשוב לנשוא הערעור שלפנינו, ונאמר. כשם שכבו' ביה"ד האזורי בהחלטתו הראשונה הסכים לגיירה, הגם שידע כבר אז שרצונה להנשא לפלוני הנטען, והסתמך על הספרים נתיבות לשבת ועדות ביהוסף והקיל לומר, שהגם שיש כאן בעיא של הנטען מן הנכרית שלא ישאנה, מ"מ עיקר האיסור הוא משום לזות שפתים שלא יאמרו שבשבילו נתגיירה, וכאן לא הוחזק בבי"ד. כך לאידך גיסא בהיכא שנתברר ונתפרסם הדבר שגר אתה בקביעות, יש על כגון דא להסתמך על הפוסקים שהבאתי לעיל בדברינו, ולומר שעל כה"ג לא שייך הטעם של לזות שפתים בהיות שידוע שבא עליה, ולכן מותר בכה"ג לכונסה.

ולחזוק הדברים אוסיף עוד מה שראיתי בספר שו"ת בית נאמן (עלבערג) בקו' בנין ירושלים סי' א' שנו"ג בדברי הראשונים והב"י בטור אה"ע סי' י"א והיש"ש פ' כיצד סי' ט"ו, ומצדד להלכה כהאמור שכל האיסור כשאתא לאחזוקי לקלא ומשא"כ כשבא עליה ונתפרסם הדבר בכך אזי קלקלתו תקנתו, וכותב לפרש שהתוספתא וכן בירושלמי, שכתוב מפורש שהאיסור אפילו כשבא עליה, איתין כר' נחמיה בסוגיין דאחד איש שנתגייר לשם אשה או אשה שנתגיירה לשום איש ל"ה גרים וכה"ס ד' בגמ' שם אבל להש"ס דילן דמסיק רב דהלכה כדברי האומר כולם גרים הם, אזי יש להתיר בבא עליה ושפיר פירש"ה והנמוק"ה והתיו"ט ובקה"ע הלזות שפתים כדי שלא להחזיק הלעז שהוא אמת יעו"ש. והספר שם מביא שהסכים עמו להלכה בזה גם הגאון המובהק מו"ה

יחזקאל ליפשיץ אבד"ק קאליש וכי עיקר הטעם בנטען הוא כדי שלא להחזיק הלעז, וכ"ז כשאין שם אלא משום נטען, משא"כ היכא שהדבר מפורסם ואין כאן משום חזוק לעז כלל א"כ למה לא יכנוס, והר"ז דומה למ"ש הרא"ש דמיתית ליה הטור באה"ע סי' קע"ז לחלק בין נטען על הפנויה לאונס ומפתה, דבמפתה שבא עליה בודאי מצוה לכנוס, משא"כ בנטען דאינו אלא קול בעלמא אין להחזיק הקול לפגום שניהם, וה"נ בנ"ד אין לחוש מטעמא דאמרן, עיי"ש ביתר אריכות. ועוד יעוין בשו"ת או"ש (הנדמ"ה) ח"ב סי' ל"ב מ"ש לפרש דהתוספתא לא אמרה כי אם בבא עליה במקרה, אבל לא בדרה עמו בקביעות עיי"ש. ומכיון שירודת הקושי

מהתוספת והירושלמי בזה א"כ הדברים האמורים מתחזקים ביותר. [ויעוין מ"ש בזה גם בשו"ת אחיעזר ח"ג סי' כ"ו, והגר"י אברמסקי ז"ל בירחון תבונה ניסן תרפ"ה סי' כ"ה ושו"ת עצי הלבנון סי' ס"ג, ועוד, מדי דיונם להתיר לישאנה בהיכא שכבר התחתן אתה אזרחית עיי"ש ואכמ"ל].

ט) כמו"כ על כגון כה"ג יש להחיל גם דברי הרמב"ם בתשובותיו שהבאנו לעיל שפסק להיות מפני "תקנת השבים" וכי "מוטב שיאכל רוטב ולא שומן עצמו". יעו"ש בספר בית נאמן שמביא ג"כ להסתמך על תשו' הרמב"ם בזה, וכתב שזהו רק לרווחא דמילתא כיון דמדינא מותר גם לכתחילה וכו', ושכן הסכים עמו להלכה הגאון מקאליש הנ"ל והוסיף בראי' לכך, עיי"ש, ודון מינה ומינה. והספר שם ס"ל בנידונו שם שגרים יחד בנשואין אזרחיים כי יש עוד מצוה להביאה לדת היהודית אם יקבלו עליהם לקיים דת תורה ככל משפטה וחוקתה כדי למנוע מהאיש מלעבור בכל עת ובכל שעה על איסור תורה על כל ביאה וביאה עיי"ש. ואין להאריך מזה בכאן יותר. וטעמא של משום תקנת השבים, ועל יסוד דברי הרמב"ם הנ"ל, כותבים גם בספרים נוה - שלום ה' גרים, ונהר מצרים ה' גרים ותעלומות לב ח"ג סימנים כ"ט ול' ע"ש ואכמ"ל.

אוסף לציין רק זאת כי בנידונו שייך במיוחד ענין זה של "מפני תקנת השבים" כי בדרך כלל פלוני הנטען לפי חזותו, וכפי הצהרתו בפנינו, הוא כביכול יהודי שומר תורה ומצוה (מתפלל כל יום, שומר שבת, והולך כיסוי ראש), ובניו לומדים בישיבות, רק בדבר הזה הוא נתפס בחולשה וקלות דעת לחזר אחר נשים נכריות, כפי שהצהיר והתודה לפנינו [וכדי שלא יתפרש ח"ו כאילו זה לא כ"כ חמור ביותר נצטט בזה לשונו של הרמב"ם בה' איסורי ביאה פרק י"ב הלכות ו' וז"ל: לא פגעו בו קנאים ולא הלקוהו ב"ד הרי עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא בכרת שנא' כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה, אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים, ואם כהן הוא לא יהיה לו מגיש מנחת לה' צבקות, הנה למדת שהבועל כותית כאילו נתחתן לעכו"ם שנא' ובעל בת אל נכרי, ונקרא מחלל קדוש ה' עכ"ל. לב מי לא יחרד למשמע משפטים חמורים כאלה נגד הבועל כותית. ופלוני הנטען זקוק אפוא לתיקוני תשובה גדולים, ודברינו בזה רק כדי שלא לדחות אבן אחר הנופל]. עוד הצהיר הנטען בפנינו גם כי מהיום והלאה יקבל עליו דברי חבירות שלא יהיה עוד שוב על קיאו ויקפיד לנהל בית יהודי בכל המובנים. המערערת מצידה גם היא הצהירה בכנ"ז ושקבלת עליה עם התגיירותה לשמור ולקיים כל מצוות התורה פרייה ודקדוקיה.

לכן נראה שלפנינו מצב של לא לדחות אבן אחר הנופל, ובמדת מה גם גדר של לאפרושי מאיסורא ועכ"פ ענין של "מוטב שיאכלו בשר תמותות שחוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבילות" ושל "ניחא ליה לחבר דליעבד איסורא קלילא ולא ליעבד ע"ה איסורא רבה", ובפרט לאחר שכבר יצא הדבר בהיתר מביה"ד בהחלטתו הראשונה והמערערת עשתה כבר הכנות נפשיות לקראת הגיור כדת וכדין, כפי שפירטה את מרירות לב בכתב הערעור שאמללו אותה והשפילו אותה עד עפר לאחר כל ההכנות שהכינה את עצמה ולאחר שעמדה על סף הטבילה ממש. ולכן יש לתת לזה דין של בדיעבד. וזהו נוסף על דברי ההיתר האמורים למעלה שיוצא שמותר בכגון נידונו אפילו לכתחילה. ועוד זאת, ובר מן כל דין.

י) בכל אופן שהוא. מכיון שביה"ד האזורי בעצמו קובע בהחלטתו מתאריך ל' חשון תשד"מ - נשוא הערעור. כי בקשר לבעיא של גיור לשם אישות, התירו זה אפ"ה: "משום שנתברר שרצונה להתגייר התחיל עוד לפני עלותה ארצה", ומכיון שהמערערת הצהירה ברורות, הן בפני ביה"ד האזורי, והן בפנינו, כי היתה מתגיירת גם אם היו אוסרים עליה שלא תנשא לפלוני הנטען, וכי מוכנה גם כעת לוותר על נשואיה עמו, ורצונה בכל לבה להתגייר ולהיות בת נאמנה לעם ישראל ולתורה הקדושה, ושמתכוננת לכך בלב שלם בגאווה ובאהבה. וישנם ידיים מוכיחות לכך, מהמסמכים שהוגשו לתיק האזורי מאישים תורניים ואישי ציבור המעידים על מבוקשה הרציני להתגייר ולקיים אורח חיים דתי במלא המשמעות. ואם כן לכל היותר יש להפריד בין שתי הבעיות, רצוני לומר בין בקשת עצם הגירות, לבין התרת נשואיה עם הנטען לאחר מיכן, ולהחליט בראשונה חיובית לקבלתה לחיק היהדות בגיור כדת וכדין, דהרי בדינא דהנטען על העובדת כוכבים כתוב רק שלא ישאנה לכתחילה, אבל לא כתוב שבגלל זה גם לא יגיירוה לכתחילה. ואם כן יש לגיירה, לאחר מיכן אם תרצה להנשא לפלוני הנטען היא עליה להגיש בקשה על כך לביה"ד האזורי שיעניק לה היתר נשואין, וביה"ד יחליט על כך לפי הנתונים והבירורים שיתברר לפניו ע"פ עדות נאמנה, ולא על פי השמועה בלבד, ודברים שבעל פה, שלא ניתנו אפילו להעלותם ע"ג הכתב כדי שיוכלו לברר אמיתותם, בגלל בקשת המשמיעים מפה לאוזן ובסתר שלא יודעו הדברים שהשמיעו שלא בנוכחות הנוגעים בדבר, ואשר יתכן שיש להם איזה נגיעה בדבר, וד"ל.

לכן דעתי היא כי יש לקבל את ערעורה של המבקשת ולפסוק כפי ההחלטה הראשונה של ביה"ד האזורי הקובעת: "להטביל את המבקשת לשם גירות עם קבלת מצוות בפני שלשה". ולתת הוראה בהתאם לכך. אליעזר יהודה וולדינברג

קונטרס וכתורה יעשה חלק ב דף ג עמוד א

ועוד הדבק היא צהוונה נכרי כפי נטיית רוחה ותאורה נפשה — (הכה צעיק הגיחה צאים
 או חשה שבאים להחגייר אף שנוכחין א"ע לפענוים צסכנה גדולה צינים הקדושים צזון
 צעלי חוספית ועוונדים הכין לנוסר נפשו על קדושת השם ותיה"ק, ענודו החוספות על
 הנוחקר איד ונכיסין צ"ד צזוניו שאין לנו סנווכין כונו שהעירותי צתחלת דצרייל וע"כ
 לריכין לוור אן שליחותא דקניאי ענדין וכל אלה צהם דידיעין צודאי דצלב שלם וכפש
 חפלה ונשכלת צאים להחגייר — אצל צכגין אלו שידעין שיהא לוורת רוח חכמי החורה
 ויפריעו את ילדי ישורן ונונחכת העבודה הקדושה כצבים לא אנון צהם — ודאי צדרך
 זז. לא ענדין שליחותא דקניאי וכנו כן לענין זכי, הני ילדי צנאי קא זכין שיקרא עליהם
 שם יהודית בני צרית קודש צריהו של א"א ע"ה אצ הנון גרים, וכל ונעשה הגירות המילה
 והעצילה לא לצד שהקטנים לא ידעו ויהי הלח כנחזות שוא והחולים נראה כי עושי
 הנועשה אשר יקראו להם הנוכחים, אין שום כלין אנונה טארה צכל ונעשים צזה,
 והילדים הנכנסים בצרית קידש לא ידעו צנוה יכסלה והוי ונוש כאלו כפאו שה דאף אי
 אנריין דוולות א"ל כונה כל זז ללאת ידי חיצת האיש העושה) — והי יצקש על כל